

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమద్వాల్మీకీయరామాయణం

॥ సుందరకాండం ॥

చతుర్వింశః సర్గః

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan of śrīraṅgam

---

*This was typeset using L^AT_EX, skt, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః
శ్రీసీతారామాభ్యాం నమః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
॥ సుందరకాండం ॥
చతుర్వింశః సర్గః

సీతయా రాక్షసీనాం వచసోఽనంగీకరణం రాక్షసీకర్తృకం తస్యా భర్తృనం చ

తతః సీతాం సమస్తాస్తా రాక్షసోఽవికృతాననాః |
పరుషం పరుషానర్థామూచుస్తద్వాక్యమప్రియం || 5.24.1 ||

కిం త్వమంతఃపురే సీతే సర్వభూతమనోరమే |
మహార్హశయనోపేతే న వాసమనుమన్యసే || 5.24.2 ||

మానుషీ మానుషస్వైవ భార్యాత్వం బహు మన్యసే |
ప్రత్యాహర మనో రామాన్నైవం జాతు భవిష్యసి || 5.24.3 ||

త్రైలోక్యవసుభోక్తారం రావణం రాక్షసేశ్వరం |
భర్తారముపసంగమ్య విహరస్వ యథాసుఖం || 5.24.4 ||

మానుషీ మానుషం తం తు రామమిచ్ఛసి శోభనే |
రాజ్యాద్ భ్రష్టమసిద్ధార్థం విక్లవంతమనిందితే || 5.24.5 ||

రాక్షసీనాం వచః శ్రుత్వా సీతా పద్మనిభేక్షణా |
నేత్రాభ్యామశ్రుపూర్ణాభ్యామిదం వచనమబ్రవీత్ || 5.24.6 ||

యదిదం లోకవిద్విష్టముదాహరత సంగతాః |
నైతన్మనసి వాక్యం మే కిల్బిషం ప్రతితిష్ఠతి || 5.24.7 ||

న మానుషీ రాక్షసస్య భార్యా భవితుమర్హతి |
కామం ఖాదత మాం సర్వా న కరిష్యామి వో వచః || 5.24.8 ||

దీనో వా రాజ్యహీనో వా యో మే భర్తా స మే గురుః |
తం నిత్యమనురక్తాస్మి యథా సూర్యం సువర్చలా || 5.24.9 ||

యథా శచీ మహాభాగా శక్రం సముపతిష్ఠతి |
అరుంధతీ వసిష్ఠం చ రోహిణీ శశినం యథా || 5.24.10 ||

లోపాముద్రా యథాగస్త్యం సుకన్యా చ్యవనం యథా |
సావిత్రీ సత్యవంతం చ కపిలం శ్రీమతీ యథా || 5.24.11 ||

సౌదాసం మదయంతీవ కేశినీ సగరం యథా |
నైషధం దమయంతీవ భైమీ పతిమనువ్రతా || 5.24.12 ||

తథాహమిక్ష్వాకువరం రామం పతిమనువ్రతా |
సీతాయా వచనం శ్రుత్వా రాక్షస్యః క్రోధమూర్ఛితాః |
భర్త్యయంతి స్మ పరుషైర్వాక్యై రావణచోదితాః || 5.24.13 ||

అవలీనః స నిర్వాకో హనుమాన్ శింశపాద్రుమే |
సీతాం సంతర్జయంతీస్తా రాక్షసీరశృణోత్ కపిః || 5.24.14 ||

తామభిక్రమ్య సంరథ్థా వేపమానాం సమంతతః |
భృశం సంలిలిహుర్ద్ధిష్టాన్ ప్రలంబాన్ దశనచ్ఛదాన్ || 5.24.15 ||

ఊచుశ్చ పరమక్రుద్ధాః ప్రగృహ్యోశు పరశ్వధాన్ |
నేయమర్హతి భర్తారం రావణం రాక్షసాధిపం || 5.24.16 ||

సా భర్త్యమానా భీమాభీ రాక్షసీభిర్వరాంగనా |
సా బాష్పమపమార్జంతీ శింశపాం తాముపాగమత్ || 5.24.17 ||

తతస్తాం శింశపాం సీతా రాక్షసీభిః సమావృతా |
అభిగమ్య విశాలాక్షీ తస్థౌ శోకపరిప్లుతా || 5.24.18 ||

తాం కృశాం దీనవదనాం మలినాంబరవాసినీం |
భర్త్యూంచక్రీరే భీమా రాక్షస్యస్తాః సమంతతః || 5.24.19 ||

తతస్తు వినతా నామ రాక్షసీ భీమదర్శనా |
అబ్రవీత్ కుపితాకారా కరాలా నిర్ణతోదరీ || 5.24.20 ||

సీతే పర్యాప్తమేతావద్ భర్తుః స్నేహాః ప్రదర్శితః |
సర్వత్రా తిక్వతం భద్రే వ్యసనాయోపకల్పతే || 5.24.21 ||

పరితుష్టాస్మి భద్రం తే మానుషస్తే కృతో విధిః |
మమాపి తు వచః పథ్యం బ్రువంత్యాః కురు మైథీలి || 5.24.22 ||

రావణం భజ భర్తారం భర్తారం సర్వరక్షసాం |
విక్రాంతమాపతంతం చ సురేశమివ వాసవం || 5.24.23 ||

దక్షిణం త్యాగశీలం చ సర్వస్య ప్రియవాదినం |
మానుషం కృపణం రామం త్యక్త్వా రావణమాశ్రయ || 5.24.24 ||

దివ్యాంగరాగా వైదేహి దివ్యాభరణభూషితా |
అద్యప్రభృతి లోకానాం సర్వేషామీశ్వరీ భవ || 5.24.25 ||

అగ్నేః స్వాహా యథా దేవీ శచీ వేంద్రస్య శోభనే |
కిం తే రామేణ వైదేహి కృపణేన గతాయుషా || 5.24.26 ||

ఏతదుక్తం చ మే వాక్యం యది త్వం న కరిష్యసి |
అస్మిన్ ముహూర్తే సర్వాస్త్యాం భక్షయిష్యామహే వయం || 5.24.27 ||

అన్యా తు వికటా నామ లంబమానపయోధరా |
అబ్రవీత్ కుపితా సీతాం ముష్టిముద్యమ్య తర్జతీ || 5.24.28 ||

బహూన్యప్రియరూపాణి వచనాని సుదుర్మతే |
అనుక్రోశాన్మృదుత్వాచ్చ సోథాని తవ మైథీలి || 5.24.29 ||

న చ నః కురుషే వాక్యం హితం కాలపురస్కృతం |
ఆనీతాసి సముద్రస్య పారమన్వైర్దురాసదం || 5.24.30 ||

రావణాంతఃపురే ఘోరే ప్రవిష్టా చాసి మైథిలి |
రావణస్య గృహే రుద్ధా అస్మాభిస్త్యభిరక్షితా || 5.24.31 ||

న త్వాం శక్తః పరిత్రాతుమపి సాక్షాత్ పురందరః |
కురుష్వ హితవాదిన్యా వచనం మమ మైథిలి || 5.24.32 ||

అలమశ్రునిపాతేన త్యజ శోకమనర్థకం |
భజ ప్రీతిం ప్రహర్షం చ త్యజంతీ నిత్యదైన్యతాం || 5.24.33 ||

సీతే రాక్షసరాజేన పరిక్రీడ యథాసుఖం |
జానీమహే యథా భీరు స్త్రీణాం యౌవనమద్రువం || 5.24.34 ||

యావన్న తే వ్యతిక్రామేత్ తావత్ సుఖమవాప్నుహి |
ఉద్యానాని చ రమ్యాణి పర్వతోపవనాని చ || 5.24.35 ||

సహ రాక్షసరాజేన చర త్వం మదిరేక్షణే |
స్త్రీసహస్రాణి తే దేవి వశే స్థాస్యంతి సుందరి || 5.24.36 ||

రావణం భజ భర్తారం భర్తారం సర్వరక్షసాం |
ఉత్పాట్య వా తే హృదయం భక్షయిష్యామి మైథిలి || 5.24.37 ||

యది మే వ్యాహృతం వాక్యం న యథావత్ కరిష్యసి |
తతశ్చండోదరీ నామ రాక్షసీ క్రూరదర్శనా || 5.24.38 ||

భ్రామయంతీ మహాచ్ఛాలమిదం వచనమబ్రవీత్ |
ఇమాం హరిణశావాక్షీం త్రాసోత్కంపపయోధరాం || 5.24.39 ||

రావణేన హృతాం దృష్ట్వా దౌర్హృదో మే మహానయం |
యకృత్ స్లీహాం మహాత్ క్రోడం హృదయం చ సబంధనం || 5.24.40 ||

గాత్రాణ్యపి తథా శీరం ఖాదేయమితి మే మతిః |
తతస్తు ప్రఘసా నామ రాక్షసీ వాక్యమబ్రవీత్ || 5.24.41 ||

కంఠమస్యా నృశంసాయాః పీడయామః కిమాస్యతే |
నివేద్యతాం తతో రాజ్ఞే మానుషీ సా మృతేతి హా || 5.24.42 ||

నాత్ర కశ్చన సందేహాః ఖాదతేతి స వక్ష్యతి |
తతస్తుజాముఖీ నామ రాక్షసీవాక్యమబ్రవీత్ || 5.24.43 ||

విశస్యేమాం తతః సర్వాన్ సమాన్ కురుత పిండకాన్ |
విభజామ తతః సర్వా వివాదో మే న రోచతే || 5.24.44 ||

పేయమానీయతాం క్షిప్రం మాల్యం చ వివిధం బహు |
తతః శూర్పణఖా నామ రాక్షసీ వాక్యమబ్రవీత్ || 5.24.45 ||

అజాముఖ్యా యదుక్తం వై తదేవ మమ రోచతే |
సురా చానీయతాం క్షిప్రం సర్వశోకవినాశినీ || 5.24.46 ||

మానుషం మాంసమాస్వాద్య నృత్యామోఽథ నికుంభిలాం |
ఏవం నిర్భర్ష్యమానా సా సీతా సురసుతోపమా |
రాక్షసీభిర్విరూపాభిరైర్యముత్సృజ్య రోదితి || 5.24.47 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే చతుర్వింశః సర్గః ||